

PRO MEMORIA Profesor Eugeniusz Spiechowicz (1929 - 2018)

Professor Eugeniusz Spiechowicz (1929 - 2018) – IN MEMORIAM

„Zawsze chciałem wiedzieć więcej niż tego ode mnie wymagano” – te słowa towarzyszyły prof. *Eugeniuszowi Spiechowiczowi* przez całe życie zawodowe. 17 grudnia 2018 roku odszedł prof. *Eugeniusz Spiechowicz* – wybitna postać polskiej stomatologii, ceniony nauczyciel akademicki, wychowawca wielu pokoleń lekarzy, cieszący się ogromnym autorytetem i szacunkiem. Dziś możemy jednak śmiało powiedzieć zgodnie z sentencją: „*Non omnis moriar*” – nie umarł wszystek, pozostawił bowiem cenne publikacje w czasopismach polskich i obcojęzycznych, wiele wydań książkowych, podręczników i monografii, które do dnia dzisiejszego są podstawą nauczania studentów i lekarzy. Pozostawił licznych uczniów i wdzięcznych pacjentów.

Prof. dr hab. n. med. *Eugeniusz Spiechowicz* urodził się 10 czerwca 1929 roku. W wieku 10 lat doświadczył tragedii okupacji hitlerowskiej. Od 1943 roku był zrzeszony w Konspiracyjnym Związku Harcerstwa Polskiego. Za tę działalność został odznaczony Honorowym Krzyżem Zasługi z Rozetą i Mieczami. Podczas Powstania Warszawskiego został ciężko ranny na barykadzie. W styczniu 1945 roku brał udział w odgruzowywaniu miasta w ramach Ochotniczych Brygad Odbudowy Warszawy. W tym też roku we wrześniu rozpoczął naukę w Gimnazjum i Liceum dla dorosłych, gdzie z ponad 40 uczniów jako jedyny uzyskał świadectwo dojrzałości w ciągu trzech lat. Za działalność okupacyjną został odznaczony Krzyżem

Partyzanckim, Warszawskim Krzyżem Powstańczym, Krzyżem Armii Krajowej, Medalem Zwycięstwa i Wolności, Medalem za Warszawę, które to odznaczenia Profesor darzył wielkim sentymentem.

Profesor był Osobą o szerokich horyzontach i rozległej wiedzy, ale nade wszystko był ciepłym, życzliwym Człowiekiem. Z warszawską Alma Mater był związany przez 70 lat. To w tej uczelni ukończył w 1952 roku studia, to tu bezpośrednio po studiach rozpoczęła się Jego akademicka droga naukowa i zawodowa. W 1963 roku uzyskał stopień doktora nauk medycznych na podstawie pracy pt.: „Kliniczne obserwacje protezowania natychmiastowego z podaniem własnej metody postępowania”, a w roku 1968 stopień doktora habilitowanego za osiągnięty dorobek naukowy i pracę „Tworzywo akrylowe w protetyce stomatologicznej – jego oddziaływanie na błonę śluzową i skórę”. W roku 1975 otrzymał tytuł profesora nadzwyczajnego i w roku 1984 profesora zwyczajnego. W latach 1970-1973 był kierownikiem Zakładu Propedeutyki i Profilaktyki Stomatologicznej. Praca zawodowa Profesora *Spiechowicza* aż do emerytury była ściśle związana z Katedrą Protetyki Stomatologicznej Instytutu Stomatologii Akademii Medycznej w Warszawie, którą kierował od roku 1973 do 1999, nieprzerwanie przez 26 lat. Był wzorem ogromnego zaangażowania, poświęconego czasu, a nade wszystko sumiennej pracy. Dawał przykład rzetelności i wytrwałości w pracy, prowadzeniu badań. Stawiał nam drogowskazy na rozdrożach zawodowych rozterek, chętnie dzielił się wiedzą. Cenił wartości twórcze i kreatywne postawy. Swoją mądrością, zaangażowaniem, traktując pracę niemal jak swoją misję – zyskał uznanie i szacunek wśród współpracowników, ale też w ogólnopolskim środowisku akademickim. Przez wiele lat służył z oddaniem Uczelni i sprawom studentów, przez 2 kadencje w latach 1972-1978 pełnił funkcję Prorektora ds. Dydaktyki.

Profesor był niestrudżonym orędownikiem polskiej stomatologii na forum międzynarodowym. Był współzałożycielem i Prezydentem Europejskiego Towarzystwa Protetycznego (EPA). Potrafił patrzeć perspektywicznie – widział potrzebę i celowość współpracy naukowej z ośrodkami zagranicznymi. Był inicjatorem i przez 25 lat koordynatorem współpracy Instytutu Stomatologii Akademii Medycznej w Warszawie z Wydziałem Stomatologii Uniwersytetu w Lund w Szwecji. Za wkład pracy w organizację i realizację tej współpracy Profesor został odznaczony Medalem Honorowym Uniwersytetu w Lund, który bardzo sobie cenił. Prowadził ścisłą współpracę naukową także z innymi ośrodkami zagranicznymi: Zakładem Stomatologii Odtwórczej i Patologii Jamy Ustnej Uniwersytetu w Stony Brook w Nowym Jorku, Zakładem Protetyki Stomatologicznej w Erfurcie, Münster, Tübingen, Budapeszcie, Londynie. Kontakty z ośrodkami zagranicznymi pozwoliły na organizowanie pobytów naukowo-szkoleniowych, wspólnych konferencji, które przynosiły wymierne korzyści, pozwalały na realizację wielu tematów, a następnie prezentacje i publikowanie ich wyników.

Dorobek naukowy i publicystyczny Profesora stanowi ogromny wkład w rozwój polskiej i światowej stomatologii. Jest autorem ponad 230 prac opublikowanych w kraju i zagranicą, w tym siedmiu edycji podręcznika „Protetyka Stomatologiczna”, „Współczesne postępowanie laboratoryjne w protetyce stomatologicznej”, „Stomatopatie protetyczne”, „Grzybice jamy ustnej”, „Leczenie bezzębnej żuchwy protezami overdenture opartymi na wszczepach Bränemark”. Był promotorem 15 doktoratów i opiekunem 3 habilitacji, autorem wielu recenzji prac doktorskich, habilitacyjnych oraz do tytułu profesora. Czynnie uczestniczył w wielu zjazdach i kongresach specjalistycznych w kraju i zagranicą, niestrudzenie propagując osiągnięcia nauki polskiej.

Jako „visiting professor” prowadził wykłady i seminaria w ośrodkach akademickich w Amsterdamie, Bagdadzie, Arhus, Budapeszcie, Erfurcie, Helsinkach, Kopenhadze, Kuopio, Lipsku, Londynie, Mainz, Malmö, Münster, Nowym Jorku, Quebec, Tübingen.

Ogromnym przedsięwzięciem Profesora Spiechowicza było uzyskanie grantu Unii Europejskiej w ramach programu „Tempus Phare”, którego celem było opracowanie technik leczenia implantologicznego i wprowadzenie implantologii do nauczania przed i podyplomowego oraz stworzenie Interdyscyplinarnego Centrum Implantologicznego w Katedrze Protetyki Stomatologicznej w Warszawie – ośrodka dydaktyczno-naukowego zajmującego się leczeniem, szkoleniem i badaniami naukowymi w zakresie implantologii stomatologicznej. Pobyty w Ośrodkach Implantologicznych, m.in. Uniwersytecie w Londynie, Malmö i Leuven, pozwalały rozszerzać wiedzę i doświadczenie kliniczne zespołu.

Niezwykła aktywność organizacyjna profesora zaowocowała także udziałem w pracach na forum międzynarodowym jako Eksperta Światowej Organizacji Zdrowia, konsultanta Światowej Federacji Stomatologii (FDI), członka Komitetu Kongresowego FDI, członka międzynarodowych towarzystw naukowych: Brytyjskiego Towarzystwa Protetyki Stomatologicznej, Europejskiego Towarzystwa Protetyki Stomatologicznej, Towarzystwa Protetyki Stomatologicznej NRD, Towarzystwa Protetyki Stomatologicznej RFN. Wyrazem ogromnego uznania dla działalności propagującej rozwój stomatologii było Członkostwo Honorowe w Towarzystwach Naukowych w kraju (Polskie Towarzystwo Stomatologiczne, Ogólnopolskie Stowarzyszenie Implantologii Stomatologicznej) oraz za granicą (Europejskie Towarzystwo Protetyki Stomatologicznej, Niemieckie Towarzystwo Protetyki Stomatologicznej i Materiałoznawstwa, Słoweńskie Towarzystwo Stomatologiczne).

Poza pracą w Uczelni Profesor współpracował z Ministerstwem Zdrowia – był przez wiele lat Przewodniczącym Krajowego Zespołu w dziedzinie protetyki stomatologicznej, przez ponad 20 lat przewodniczył Komisji Egzaminacyjnej w zakresie specjalizacji z protetyki stomatologicznej. Był Członkiem Prezydium Rady Naukowej przy Ministrze Zdrowia i Opieki Społecznej, Członkiem Rady Głównej Nauki, Szkolnictwa Wyższego i Techniki, ekspertem WHO w dziedzinie dydaktyki i profilaktyki. Pełnił zaszczytną funkcję Prezesa Sekcji Polskiej Akademii Pierre Faucharda.

Profesor *Spiechowicz* aktywnie pracował w strukturach Polskiego Towarzystwa Stomatologicznego, przez cztery kadencje pełnił funkcję v-ce Prezydenta, kierował polityką zagraniczną. Był jednym z inicjatorów powstania ponad 50 lat temu, pierwszego w Europie czasopisma o tematyce protetycznej, jakim była „Protetyka Stomatologiczna”, wydawana do dziś przez Polskie Towarzystwo Stomatologiczne, był jej wieloletnim Redaktorem Naczelnym, dbał o rozwój czasopisma i podnoszenie jego rangi.

Na osobę prof. *Spiechowicza* należy spojrzeć nie tylko przez pryzmat Jego wielkich osiągnięć zawodowych – pasję naukową uzupełniały Jego zainteresowania myślistwem, wędkarstwem, turystyką. Jego opowieści z przeszłości, których słuchaliśmy z zaciekawieniem, życie rodzinne – to wszystko najpełniej oddaje osobowość Profesora i Jego stosunek do życia. Profesor był osobą, która swoją mądrością i wyważonym osądem dawała poczucie wsparcia i pomocy. Będąc już na emeryturze nadal był aktywny zawodowo, prowadził wykłady dla studentów i lekarzy, pracował w redakcji „Protetyki Stomatologicznej”.

Profesor *Eugeniusz Spiechowicz* całe swoje życie zawodowe poświęcił stomatologii, a w szczególności protetyce stomatologicznej. Osiągnięcia Profesora stawiają Go w

rzędzie wybitnych przedstawicieli stomatologii w Polsce i za granicą. Ogromne zaangażowanie Profesora było wielokrotnie docenione przez gremia uczelniane i pozauczelniane – został odznaczony, m. in. Krzyżem Oficerskim i Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, Medalem za zasługi dla Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego, Medalem za zasługi dla I Wydziału Lekarskiego z Oddziałem Stomatologicznym, Medalem Komisji Edukacji Narodowej.

Jesteśmy wdzięczni, że dane nam było

poznać, współpracować i czerpać doświadczenie od wielkiego nauczyciela, jakim był Profesor. Dziękujemy za tyle wspólnych lat pamiętając, że „to co mamy dziś nie zrodziło się z niczego a wyrosło z myśli, twórczej działalności i poświęcenia naszych nauczycieli i poprzedników”.

Prof. dr hab. n. med.

Elżbieta Mierzwińska-Nastalska

Kierownik

Katedry Protetyki Stomatologicznej WUM